

У Х В А Л А
ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи“

м. К и ї в
19 березня 2019 року
№ 11-у/2019

Справа № 1-41/2019(879/19)

Велика палата Конституційного Суду України у складі суддів:

Шевчука Станіслава Володимировича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Завгородньої Ірини Миколаївни,
Запорожця Михайла Петровича,
Колісника Віктора Павловича,
Кривенка Віктора Васильовича,
Лемака Василя Васильовича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Мойсика Володимира Романовича,
Первомайського Олега Олексійовича,
Саса Сергія Володимировича – доповідача,
Сліденка Ігоря Дмитровича,
Тупицького Олександра Миколайовича,
Шаптали Наталі Костянтинівни,

розглянула питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо

відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи“ від 17 січня 2019 року № 2673–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 6, ст. 40).

Заслухавши суддю-доповідача Саса С.В. та дослідивши матеріали справи, Велика палата Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернулися 47 народних депутатів України з клопотанням перевірити на відповідність положенням статей 6, 8, 19, 35, 36, 37, 84, 88 Конституції України (конституційність) Закон України „Про внесення змін до деяких законів України щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи“ від 17 січня 2019 року № 2673–VIII (далі – Закон).

Законом внесено зміни до статей 8, 14, 18 Закону України „Про свободу совісті та релігійні організації“ від 23 квітня 1991 року № 987–XII зі змінами, а також до статей 1, 3, 9, 16, 17, 29 Закону України „Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань“ від 15 травня 2003 року № 755–IV зі змінами.

Відповідно до розділу II „Прикінцеві положення“ Закону у разі прийняття рішення щодо зміни своєї підлеглості релігійна організація повідомляє про таке рішення центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, або обласні, Київську, Севастопольську міські державні адміністрації, а в Автономній Республіці Крим – Раду міністрів Автономної Республіки Крим, які забезпечують оприлюднення цього рішення на своєму офіційному веб-сайті (пункт 2); статuti (положення) релігійних організацій мають бути приведені у

відповідність із Законом упродовж одного року з дня набрання ним чинності; до приведення статутів (положень) у відповідність із Законом релігійні організації керуються положеннями діючих статутів (положень) у частині, що не суперечить Закону (пункт 3).

Народні депутати України вважають, що Закон „нівелює релігійну свободу та міжконфесійний мир в Україні, порушує конституційні права та свободи громадян, право на свободу світогляду і віросповідання, зокрема, право безперешкодно вести релігійну діяльність, та є прямим втручанням держави у церковні справи“. Автори клопотання також стверджують, що під час розгляду та ухвалення Закону Верховною Радою України було порушено встановлену Конституцією України процедуру розгляду та ухвалення законів.

2. Велика палата Конституційного Суду України, вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з постановленням Другою колегією суддів Першого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 6 березня 2019 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі, виходить з такого.

2.1. Згідно з частиною третьою статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні щодо конституційності акта (його окремих положень) зазначаються акт (його конкретні положення), що належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити акт (його окремі положення), а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності акта (його окремих положень).

Народні депутати України, стверджуючи про невідповідність Закону частинам першій, другій, третій статті 35, частинам першій, п'ятій статті 36,

частинам першій, четвертій статті 37 Конституції України, не вказали, які саме його положення є неконституційними.

На думку суб'єкта права на конституційне подання, Закон не відповідає частинам першій, другій, третій статті 35 Конституції України через те, що встановлює „обтяжливу та зарегульовану“ процедуру державної реєстрації статуту (положення) релігійної громади, релігійної організації. Автори клопотання фактично висловлюють незгоду із встановленим Законом правовим регулюванням порядку державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи, припущення щодо неможливості реалізації положень Закону та викладають власне бачення законодавчого регулювання порядку діяльності релігійних організацій в Україні, проте обґрунтування тверджень щодо неконституційності Закону не наводять.

Суб'єкт права на конституційне подання стверджує, що встановлення Законом обов'язку релігійної громади повідомляти про зміну своєї підлеглості відповідний центральний орган виконавчої влади, реєструвати нову редакцію статуту (положення) релігійної громади або зміни до нього, а також вимоги щодо приведення статутів (положень) релігійних громад у відповідність із Законом ставить „релігійні організації у нерівне становище поряд з іншими об'єднаннями громадян“.

Як аргумент невідповідності Закону частинам першій, четвертій статті 37 Конституції України народні депутати України наводять власну інтерпретацію приписів пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону, зазначаючи, що згідно з ними статuti (положення) релігійних організацій, які не відповідають Закону, вважатимуться недійсними. Однак у пункті 3 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону вказано, що до приведення статутів (положень) у відповідність із Законом релігійні організації керуються положеннями діючих статутів (положень) у частині, що не суперечить Закону.

Аналіз конституційного подання дає підстави для висновку, що, доводячи свою позицію про невідповідність Закону частинам першій, другій,

третьої статті 35, частинам першій, п'ятій статті 36, частинам першій, четвертій статті 37 Конституції України, автори клопотання цитують норми Основного Закону України, положення Закону, міжнародних актів, наводять юридичні позиції Конституційного Суду України, рішення Європейського суду з прав людини. Проте цитування приписів Конституції України, положень законів України, наведення змісту рішень Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини, посилання на невідповідність Закону міжнародним актам без аргументації невідповідності Конституції України оспорюваних положень закону України не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності (Ухвала Конституційного Суду України від 21 грудня 2017 року № 13-у/2017, ухвали Великої палати Конституційного Суду України від 24 травня 2018 року № 23-у/2018, від 24 травня 2018 року № 24-у/2018, від 31 травня 2018 року № 27-у/2018, від 7 червня 2018 року № 34-у/2018).

2.2. Автори клопотання стверджують, що Закон прийнято з порушенням приписів частини другої статті 6, частини другої статті 19, частин другої, третьої статті 84, частини третьої статті 88 Конституції України.

У конституційному поданні зазначено, що під час ухвалення Закону були факти неособистого голосування народних депутатів України – деякі народні депутати України голосували за відсутніх на пленарному засіданні колег. Стверджуючи про порушення конституційної процедури розгляду та ухвалення закону, автор клопотання має обґрунтувати, що таке порушення: по-перше, стосується саме конституційних процесуальних вимог; по-друге, є системним, грубим і таким, що істотно впливає на остаточний результат його ухвалення (Ухвала Великої палати Конституційного Суду України від 22 листопада 2018 року № 72-у/2018). Однак народні депутати України не навели аргументів в аспекті означених питань, що свідчить про відсутність обґрунтування тверджень щодо неконституційності Закону.

Суб'єкт права на конституційне подання не обґрунтував тверджень щодо неконституційності Закону, а отже, не дотримав вимог частини третьої статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

2.3. Народні депутати України, стверджуючи про порушення конституційної процедури ухвалення Закону, вказують на порушення вимог статей 27, 48, 78, 102, 107, 112, 114 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України „Про Регламент Верховної Ради України“ від 10 лютого 2010 року № 1861–VI зі змінами, Головою Верховної Ради України.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ до повноважень Конституційного Суду України не належить вирішення питань щодо оцінки дій чи бездіяльності Голови Верховної Ради України.

Крім того, „Конституційний Суд України не має повноважень розглядати можливі порушення Регламенту Верховної Ради України“ (абзац третій підпункту 3.5 пункту 3 мотивувальної частини Ухвали Конституційного Суду України від 25 лютого 2004 року № 18-у/2004).

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 35, 51, 52, 62, 66, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 52 Регламенту Конституційного Суду України Велика палата Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо

відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи“ від 17 січня 2019 року № 2673–VIII на підставі пунктів 2, 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційному поданні; невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

2. Ухвала є остаточною.

**ВЕЛИКА ПАЛАТА
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**